

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ПРАВА І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

Методичні рекомендації

**до написання та оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра
зі спеціальності: 231 Соціальна робота**

освітній ступінь _____ бакалавр _____
(назва освітнього ступеня)

галузь знань _____ 23 Соціальна робота _____
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність _____ 231 Соціальна робота _____
(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ Соціальна робота. Соціальна педагогіка _____
(назва освітньої програми)

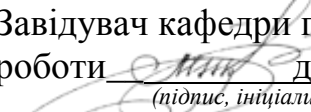
ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

к.п.н. Рубан А.К.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою права і соціальної роботи,
протокол № 9 від 20 лютого 2024 р.

Завідувач кафедри права і соціальної роботи
доц. Метіль А.С.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти

факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності

доц. Драгієва Л.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники:

Замашкіна О.Д. - кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри права і соціальної роботи

Рецензент програми:

Гуменникова Т.Р., доктор педагогічних наук,
професор, директор Придунайської філії ПрАТ
«ВНЗ «МАУП»

Мазоха І.С. - кандидат психологічних наук,
доцент кафедри практичної психології

ЗМІСТ

ВСТУП	7
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	9
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	10
3. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ І НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	12
4. ВИМОГИ ДО МОВИ І СТИЛЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	18
5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	19
6. ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ. ПРОТИДІЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ	24
7. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	27
8. ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА.....	33
ДОДАТКИ	34

ВСТУП

Відповідно до чинного Закону України «Про вищу освіту» бакалаврський рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності [1].

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота, освітньої програми «Соціальна робота. Соціальна педагогіка», освітнього ступеня бакалавр у відповідності до стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та програми освітньо-професійної підготовки фахівців.

Методичні рекомендації містять основні вимоги до змісту та оформлення кваліфікаційної роботи, процесу організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота – це випускова кваліфікаційна робота, самостійна навчально-дослідницька праця й водночас форма підготовки та підсумкової атестації студента. Її захистом завершується курс навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Дипломна (бакалаврська) робота має узагальнюючий характер та є самостійною індивідуальною кваліфікаційною роботою з елементами дослідництва та інновацій, яка виступає підсумком теоретичних знань та практичних навичок нормативної та вибіркової складових освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти.

Виконання дипломної (бакалаврської) роботи має на меті – сформувати у бакалаврів інтерес до наукового дослідження, поглибити й поширити теоретичні знання, опанувати вміння творчо застосовувати теоретичні знання, критично їх оцінювати, самостійно здобувати дослідним шляхом нові знання, збагачувати ними теорію та практику соціальної діяльності.

Бакалаврська кваліфікаційна робота на четвертому курсі розвиває аналітичні та дослідницькі вміння студентів, здобуті під час виконання курсових робіт, виконаних на третьому курсі, з наступним збором теоретичного, інформаційного, емпіричного матеріалу та з використанням відповідного методичного інструментарію, що завершується аналізом зібраного матеріалу та відповідними узагальненнями, обґрунтуваннями, висновками та пропозиціями.

Загальні вимоги до дипломної роботи полягають у наявності цільової спрямованості, чіткості побудови, логічної послідовності викладу матеріалу, глибини дослідження, повноти висвітлення питання, переконливості аргументацій, стислості та точності формулювань, конкретності викладення результатів роботи, доведеності висновків та обґрунтованості рекомендацій, грамотного оформлення тощо.

Дипломною роботою студент має засвідчити:

- ґрунтовні теоретичні знання з обраної тематики та проблемне викладення теоретичного матеріалу;
- вміння вивчати та узагальнювати наукові джерела, інформаційні матеріали установ та організацій у сфері соціальної роботи та соціальної педагогіки;
- спроможність вирішувати практичні завдання, робити висновки, надавати пропозиції;
- уміння використовувати методи оцінки соціальної інформації.

Написання кваліфікаційного дослідження студентами сприятиме оволодінням ними наступними компетентностями:

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність планувати та управляти часом;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації різних джерел.

Фахові компетентності спеціальності:

- знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення;
- здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади;
- здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах;
- здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм;
- здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері;
- здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;
- використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги;
- ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

Кваліфікаційна робота бакалавра по суті є підготовкою до науково-дослідницької діяльності, що продовжується навчанням в магістратурі.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Методичні рекомендації щодо написання кваліфікаційних робіт складено на основі «Положення про кваліфікаційні роботи» в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті [4], «Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу» [5] та містять інформацію щодо етапів підготовки, змісту, структури, оформлення кваліфікаційних робіт та підготовки до захисту для студентів спеціальності 231 Соціальна робота, освітньої програми «Соціальна робота. Соціальна педагогіка», освітнього ступеня бакалавр.

Кваліфікаційна робота – це вид науково-дослідної роботи, який має виключно індивідуальний характер, що дає можливість виявити ступінь та рівень наукової підготовки здобувача певного рівня вищої освіти з чітко означеного фаху, і на підставі публічного захисту якого рішенням екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти (далі – ЕК) випускнику видається диплом встановленого зразка про присудження відповідного освітнього ступеня та присвоєння відповідної кваліфікації.

Кваліфікаційна робота бакалавра – це самостійне, завершене навчально-наукове дослідження, що синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки в межах нормативної та варіативної складових освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за відповідною спеціальністю.

Дипломна бакалаврська робота повинна продемонструвати готовність бакалавра до розв'язання теоретичних та практичних завдань професійної діяльності. Отже, починаючи підготовку дипломної (бакалаврської) роботи, здобувач має *продемонструвати свої уміння*:

- якість засвоєних знань з відповідної освітньо-професійної програми;
- здатність самостійного осмислення проблеми, творчого її дослідження;
- здатність визначати актуальність, мету та задачі, предмет, об'єкт і гіпотезу дослідження, скласти його план;
- вести бібліографічний пошук першоджерел із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- здатність застосовувати сучасні методи дослідження для отримання та аналізу емпіричних даних;
- уміння збирати, аналізувати та систематизувати наукові, нормативно-правові джерела, вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- самостійно здійснювати критичний аналіз наукових джерел і передового досвіду, узагальнювати власні педагогічні та психосоціальні спостереження у сфері соціальної роботи та соціальної педагогіки;

- обробляти отримані дані, аналізувати і синтезувати їх у призмі відомих літературних джерел;
  - оформляти результати наукового дослідження відповідно до чинних вимог;
  - публічно захищати підготовлену роботу (робити повідомлення, презентацію, відповідати на запитання, захищати свою позицію тощо).
Кваліфікаційна робота бакалавра має відповідати низці вимог, найважливішими серед яких є:
    - актуальність теми, відповідність її сучасному стану й перспективам розвитку галузі 23 Соціальна робота;
    - самостійність наукових пошуків студента;
    - окресленість наукового апарату (мета, завдання роботи, об'єкт, предмет, методи дослідження, практичне значення тощо);
    - глибина й повнота аналізу наукової літератури з теми дослідження;
    - змістовність та логічність викладу матеріалу;
    - достовірність отриманих результатів;
    - аргументованість і конкретність висновків і рекомендацій;
    - грамотність, науковий стиль викладу.
- Виконання і захист кваліфікаційної роботи здійснюється державною мовою.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Алгоритм написання кваліфікаційної роботи:

1. Вибір теми дослідження. Тема магістерського дослідження може бути обрана з переліку тем, запропонованих випусковою кафедрою або обрана студентом самостійно. Під час розробки тематики магістерських робіт викладачі випускової кафедри враховують ступінь вирішення запропонованих для дослідження проблем; можливість одержання необхідних даних для виконання бакалаврських робіт; здібності студентів, рівень їхньої теоретичної і практичної підготовки.

Тематика бакалаврських робіт, яка щорічно розробляється випусковою кафедрою, та наукові керівники затверджуються Наказом ректора ЗВО. Студент за погодженням із керівником може запропонувати свою тему дослідження за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки (відповідно до попередньої власної науково-дослідницької роботи, можливостей отримання потрібної інформації тощо). Тема бакалаврського дослідження повинна бути актуальною, становити певний практичний інтерес та відповідати сучасному стану й перспективам розвитку науки, а також паспорту спеціальності, в межах якої воно виконується (Додаток А).

Формулювання теми має бути коротким, лаконічним і відповідати сутності обраної для дослідження проблеми. У назві небажано використовувати ускладнену термінологію і уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Деякі

питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...», що недостатньо відбивають сутність досліджуваної проблеми.

2. Коли тему обрано та узгоджено з науковим керівником, студент подає заяву із проханням дозволити виконання бакалаврської роботи за обраною темою (Додаток Б) та разом із науковим керівником складає індивідуальне завдання на виконання бакалаврського дослідження (Додаток В), в якому зазначає перелік основних питань, що підлягають розробці, терміни підготовки окремих частин роботи та її завершення тощо.

3. Завідувач профільюючої кафедри розпорядженням по ЗВО проводить закріплення за студентами обраної теми кваліфікаційної роботи та її наукового керівника. Керівниками бакалаврських робіт призначають осіб із числа професорсько-викладацького складу університету.

4. Підбір літератури. Подальша робота над бакалаврським дослідженням пов'язана із добором літературних джерел, що висвітлюють певні аспекти обраної проблеми. Перелік таких джерел може бути запропонований науковим керівником або складений і доповнений студентом самостійно. Такими джерелами можуть виступати: довідкова література (словники, довідники, енциклопедії), матеріали науково-практичних конференцій, статті у фахових виданнях України, дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата або доктора наук зі спеціальності, в межах якої виконується дослідження, автореферати до них, монографії, навчальні посібники, а також різні електронні джерела.

При написанні роботи здобувач обов'язково має посилатися на авторів і джерела, з яких запозичено певні положення або окремі результати. У бакалаврській роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викласти зміст і результати проведеного дослідження, уникаючи бездоказових тверджень.

5. Протягом усього терміну проведення кваліфікаційного дослідження студентом проводиться опрацювання наукової літератури, практичних матеріалів роботи, визначається методологія дослідження, аналізуються стан та шляхи розроблення певної проблеми, розробляються висновки. У період підготовки кваліфікаційних досліджень здійснюється поточний кафедральний контроль і робота керівника зі студентом. Кафедрою встановлюються контрольні терміни звітування студентів.

6. Аналіз літературних джерел дозволить скласти план-проспект бакалаврського дослідження, в якому висвітлено його науковий апарат (актуальність, мета і завдання дослідження, його об'єкт, предмет, гіпотеза, методи, база, прогнозовані науково-практична значущість і апробація результатів дослідження, публікації здобувача, структура роботи тощо) та орієнтовний зміст. План-проспект має бути узгоджений з науковим керівником, що дозволить перейти до безпосереднього написання кваліфікаційної роботи та її подальшого оформлення згідно з викладеними нижче вимогами.

7. Наукові здобутки здобувача мають бути відображені в його публікаціях та апробовані участю в наукових конференціях різного рівня.

Згідно «Положення про кваліфікаційні роботи» в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті [4], студент має опублікувати не менше, ніж одну статтю (тези) за матеріалами конференцій (внутрішньої).

8. Готова бакалаврська робота підлягає попередньому захисту в установлені кафедрою терміни, нормо-контролю, та зовнішньому рецензуванню, за результатами яких вона допускається (або не допускається) до основного захисту. Подальші процедури описані у розділі 6.

Керівник кваліфікаційної роботи зобов'язаний:

- разом із здобувачем скласти завдання на бакалаврську роботу;
- надати студенту допомогу щодо розробки календарного плану-графіка на виконання кваліфікаційної роботи;
- рекомендувати здобувачу необхідну основну літературу, довідково-нормативні й інші джерела за темою наукового дослідження;
- провести консультації відповідно до плану-графіку;
- проконтролювати хід виконання роботи й нести відповідальність за її своєчасне і якісне виконання до моменту захисту;
- перевіряти текст роботи під час написання окремих розділів, робити зауваження й вказувати на недоліки для своєчасного їх усунення;
- скласти об'єктивний відгук про кваліфікаційну роботу, в якому надати мотивований висновок щодо її допуску до захисту;
- підготувати студента до захисту кваліфікаційної роботи
- бути присутнім на захисті кваліфікаційного дослідження.

3. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ І НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Робота повинна містити:

- титульний аркуш;
- анотації на українській та англійській мовах;
- зміст;
- перелік умовних скорочень (у разі потреби);
- вступ;
- основну частину (3 розділи, підрозділи (2 або 3));
- висновки;
- список використаних джерел і літератури;
- додатки (в разі потреби).

Титульний аркуш (додаток Г) містить:

- найменування закладу вищої освіти, факультету, кафедри, де виконано роботу;
- назву роботи;
- прізвище, ім'я, по батькові автора;
- освітній ступінь, на який претендує студент;
- науковий ступінь, учене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника і рецензента;
- місто і рік.

Зміст (додаток Ж) подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, розділів та підрозділів, висновків, додатків, списків використаних джерел і літератури.

У *вступі*, що починається з нової сторінки, міститься критичний аналіз та порівняння з відомими підходами до розв'язання проблеми, що дозволяє обґрунтувати її необхідність і доцільність для розвитку відповідної галузі науки України, наводиться характеристика кваліфікаційної роботи в наступній послідовності.

Актуальність теми. Розкривається сутність і стан розробки наукової проблеми (задачі) на основі аналізу вітчизняної і зарубіжної наукової літератури із зазначенням практично розв'язаних завдань, актуальних проблем у певній предметній галузі, підстави і вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження; коротко зазначаються прізвища науковців (як вітчизняних, так і зарубіжних), які розробляли проблему, що досліджується.

Мета дослідження - запланований результат вирішення визначеної проблеми із використанням теоретичних, методологічних й практичних положень та методів дослідження. Мета формулюється лаконічно, одним реченням і повинна впливати з теми роботи. Наприклад: «...Комплексний аналіз та визначення змісту соціально-профілактичної роботи з дітьми девіантної поведінки».

Завдання дослідження визначаються поставленою метою і являють собою конкретні послідовні шляхи вирішення проблеми. Завдання конкретизують мету, розкривають основні етапи її досягнення. Завдання роботи повинні бути як теоретичного, так і практичного характеру. Прикладом завдань теоретичного плану є з'ясування сутності основних категорій роботи, виділення структурних елементів явищ, що вивчаються, чинників, що їх зумовлюють тощо. Практичні завдання – це з'ясування за допомогою проведення дослідження основних характеристик явищ та процесів, зв'язків між ними, визначення причин певних явищ тощо. Зазвичай достатньо виконання 4–6 завдань, які висуваються в дипломній бакалаврській роботі для досягнення її мети.

Формулювання завдань повинні бути змістовними, чіткими і точними, оскільки саме ці формулювання стають назвами розділів і параграфів, а опис розв'язання поставлених завдань складає зміст розділів роботи. Характер завдань впливає з назв розділів та підрозділів роботи і їх зміст формулюють, використовуючи такі поняття: *визначити ...*, *встановити ...*, *охарактеризувати...*, *розробити...*, *виявити....*, *сформулювати ...*, *розкрити...* тощо.

Виходячи із завдань дослідження автор має зробити висновки до роботи.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. Об'єктом дослідження дипломної роботи є одна з актуальних проблем у сфері соціальної роботи та соціальної політики, яка потребує вирішення професійних завдань, передбачених освітньо-

кваліфікаційною характеристикою бакалавра відповідного напрямку підготовки.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Предмет і об'єкт дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Предмет дослідження визначає тему бакалаврської роботи, що зазначається як її назва.

Гіпотеза дослідження є науковим припущенням, яке висуває здобувач для пояснення певного явища, що потребує перевірки дослідним або теоретичним шляхом. Зазвичай гіпотеза – це певна ідея, що має імовірнісний характер. Тому для її підтвердження дослідник шукає нові наукові факти, ставить експеримент та аналізує його результати.

Методи дослідження характеризують перелік методів, використаних для досягнення мети кваліфікаційної роботи. Перераховувати ці методи треба відповідно до змісту роботи, коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось із застосуванням кожного методу, щоб підтвердити логічність і доцільність їх вибору.

Методологія. Методологія соціального дослідження (соціально-педагогічного дослідження) – це складний багатогранний феномен, який здійснює послідовний вплив на різні аспекти дослідження розвитку і становлення всіх сторін людської цивілізації. Методологія науки переслідує два завдання: основне і похідне; основне полягає в тому, щоб встановити ті принципи, які лежать в основі науки і в силу яких вона отримала своє значення; наступне – похідне завдання зводиться до того, щоб дати систематичне знання про ті методи, за допомогою яких що-небудь досліджується.

Для вирішення головної мети і основних завдань соціального дослідження (соціально-педагогічного дослідження) поряд із науковими підходами і принципами використовуються також комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Поєднання яких дає нам можливість систематизувати та проаналізувати фактичний матеріал.

В гуманітарному дослідженні найкращі результати дає використання загальнонаукових методів – історичного і логічного. Логічний метод дає нам можливість розкрити рух і зміни об'єкту дослідження у просторі, а історичний – у часі.

Важливими при вивченні проблеми є дедуктивний та індуктивний методи. Дедукція – це спосіб міркування, за допомогою якого із загальних висновків з необхідністю випливає висновок часткового характеру.

Індуктивний метод – це спосіб судження про загальні особливості явища, виходячи із знання про його окремі елементи.

Нині найбільш розповсюдженим у науці є системний аналіз, коли об'єкт розглядається як структурно організована система, де всі елементи взаємопов'язані й впливають один на одного. Процесом об'єднання в єдине ціле властивостей, виокремлених шляхом аналізу, називається синтез.

Синтез доповнює аналіз і перебуває з ним у діалектичній єдності в ході здійснення історичного процесу.

Обов'язковою частиною вступу є *аналіз рівня вивчення проблеми* – сюди подаємо характеристику найбільш цінних та актуальних наукових праць з досліджуваної теми (7–10 монографій/статей), та огляд документальної бази дослідження (матеріали огляду слід систематизувати та аналізувати, систематизацію можна проводити в хронологічному порядку, або проблемному). Рівень вивчення проблеми, огляд документальної, законодавчої бази та методологія може бути зроблена в першому розділі роботи, оскільки цей розділ є теоретичним. Тобто, йдеться про те, що в ньому характеризуються теоретико-методологічні підходи до вивчення проблеми, яка досліджується

Джерельна база дослідження. У цій частині вступу вказується, на якому конкретному матеріалі виконана робота, характеризуються основні джерела отримання наукової і практичної інформації.

База дослідження – це установа, де відбувалася експериментальна робота, передбачена завданнями кваліфікаційного дослідження (проводилося анкетування, тестування, педагогічний експеримент тощо).

Апробації кваліфікаційної роботи (участь у наукових конференціях, публікації за темою дослідження тощо); наводять перелік усіх публікацій, що висвітлюють здобутки здобувача, опубліковані за темою наукового дослідження

Структура кваліфікаційної роботи розкриває її структурні елементи. Наприклад, вступ, три розділи, висновки до них, загальні висновки, список використаних джерел, додатки. Необхідно вказати повний обсяг сторінок бакалаврської роботи, кількість уміщених таблиць і рисунків, кількість самостійних сторінок тексту, які вони займають, а також кількість найменувань, зазначених у списку використаних джерел.

Вимоги до основної частини кваліфікаційної роботи.

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з трьох розділів: теоретичного, практико-орієнтованого, експериментального, у яких подають матеріал, як правило, у такій послідовності:

- огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень – теоретичний розділ;
- виклад загальних підходів і основних методів досліджень, опис теоретичних та емпіричних досліджень – практико-орієнтований розділ;
- аналіз і узагальнення результатів досліджень – експериментальний.

У *першому теоретико-методологічному розділі* наводиться огляд наукової літератури за темою дослідження, вибір напрямів дослідження, визначається сутність предмета дослідження; обґрунтовується теоретична база обраної теми дослідження та дається стислий огляд літературних джерел, які присвячені розв'язанню даної проблематики.

Огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної новизни, значущості, переваг і недоліків розглянутих робіт, які

доцільно згрупувати таким чином: роботи, що висвітлюють історію розвитку проблеми, теоретичні роботи, повністю присвячені темі, потім ті, що розкривають тему частково. В огляді не слід наводити повний бібліографічний опис публікацій, що аналізуються, достатньо назвати автора й назву, а поруч проставити посилання.

На основі вивчення наукової, навчально-методичної літератури розкриваються ступінь вивченості проблеми на даному етапі, підходи різних авторів до її вирішення, показується, у чому єдність, а у чому відмінність їх поглядів, а також обґрунтовується, яких поглядів на дану проблему і чому дотримується автор бакалаврської роботи.

Розглядаються також законодавчі та нормативні акти за проблемою роботи, подається аргументована оцінка використання теоретичної бази і впливу нормативно-законодавчої бази на динаміку розвитку об'єкта дослідження. Закінчити огляд треба коротким висновком про стан висвітлення в літературі основних аспектів теми.

Теоретична частина кваліфікаційної роботи повинна становити приблизно 35-40 % загального обсягу кваліфікаційної роботи бакалавра.

У *другому практико-орієнтованому розділі*, який має бути прикладного, аналітичного, дослідницького характеру і залежить від обраної теми роботи, визначених завдань, специфіки дослідження, наводяться технології соціальної роботи (шляхи, напрями, форми) вітчизняного чи зарубіжного досвіду (власні висновки тощо) вирішення проблеми, обґрунтовують вибір напрямку досліджень, наводять методи розв'язання завдань і їх порівняльні оцінки.

На основі вивчення особливостей здійснення соціальної роботи з конкретною групою клієнтів у певній установі чи організації, яка надає соціальні послуги, функціонує у сфері соціальної роботи чи соціального захисту, студент здійснює аналіз усієї зібраної інформації, результатів апробації конкретних методик та технологій соціальної роботи, робить узагальнення результатів емпіричних досліджень, окреслює пропозиції щодо вирішення проблемних питань у досліджуваній сфері. У разі проведення соціологічного дослідження подається програма та результати цього дослідження з відповідною їх інтерпретацією та висновками

Результатом цієї частини має бути певна методологічна модель, яка буде використовуватись для аналізу предмета дослідження у наступних частинах роботи та при формуванні висновків.

Практико-орієнтована частина кваліфікаційної роботи повинна становити приблизно 35-40 % загального обсягу кваліфікаційної роботи бакалавра.

Кваліфікаційна робота повинна містити принципово новий матеріал або узагальнення раніше відомих положень з інших наукових позицій, в іншому аспекті. Потрібно використовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, правомірність використання яких всебічно обґрунтовується у кожному конкретному випадку їх використання. Необхідно наводити вагомі й переконливі докази на користь обраної

концепції, всебічно аналізувати і обґрунтовано критикувати протилежні їй позиції.

Наукову інформацію в роботі потрібно викладати у найповнішому вигляді, обов'язково розкриваючи хід та результати дослідження з детальним описом методики дослідження. Повнота наукової інформації повинна відбиватись у деталізованому фактичному матеріалі з обґрунтуваннями, гіпотезами, теоретичними узагальненнями.

Виклад матеріалу основної частини має бути логічно структурований і впорядкований відповідно до провідної ідеї дослідження. У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

У *третьому експериментальному розділі* розробляють загальну методику проведення емпіричних досліджень, із вичерпною повнотою викладають результати власних досліджень автора. Студент повинен оцінити повноту й достовірність одержаних ним результатів, порівняти їх з даними аналогічних досліджень інших авторів.

У разі потреби (якщо це вимагається темою, об'єктом, предметом, метою і завданнями дослідження) проводиться експериментальна перевірка висловлених у кваліфікаційній роботі тверджень; на підставі отриманих висновків у роботі можуть надаватися рекомендації, у яких визначають необхідні, на думку автора, подальші дослідження проблеми, подають пропозиції щодо ефективного використання результатів дослідження.

Проведення експериментальної роботи повинно відповідати вимогам нормативних документів.

Організація експерименту має гарантувати техніку безпеки, забезпечити вірогідність, валідність та надійність одержуваних результатів і висновків.

Експериментальна частина кваліфікаційної роботи повинна становити приблизно 20-30 % загального обсягу бакалаврської роботи.

У *кінці кожного розділу* формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

Загальні висновки починають із нової сторінки. Вони повинні базуватися на матеріалах основної частини роботи і *чітко відповідати поставленим завданням*.

У них дається оцінка отриманих результатів та пропозиції щодо їх використання; коротко оцінюється стан проблеми, місце проведеного дослідження в аспекті її розв'язання, викладаються наукові та практичні результати, одержані шляхом послідовного виконання завдань дослідження, а також рекомендації щодо наукового і практичного застосування здобутих результатів.

Усе це дасть змогу авторові засвідчити, що сформульованої у вступі мети досягнуто. Варто наголосити на окремих важливих здобутих результатах, обґрунтувати їх достовірність.

Список використаних джерел і літератури. Бібліографічні описи наводять в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків та

відповідно до стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або інших міжнародних стилів бібліографічного опису (MLA style, APA style, Harvard style, Chicago style та ін.). Література, що видана різними мовами, розміщується у такий спосіб: кирилицею, а потім – латиною.

Список використаних джерел може включати як надруковані, так і електронні видання, видання іноземною мовою тощо (Додаток З).

Список використаних джерел повинен містити не менше 30-40 позицій джерел.

До додатків можуть бути залучені:

Додатки призначені для вивільнення основної частини бакалаврської роботи від громіздких відомостей, що ускладнюють її прочитання. В додатки виносять таблиці допоміжних цифрових даних, математичні розрахунки, інструкції, методики та інший матеріал, що підтверджує основні положення магістерської роботи:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг або форму подання не можна ввести до основної частини (фотографії, проміжні математичні докази, розрахунки; протоколи випробувань; навчальні програми, інструкції, методики, опис розроблених комп'ютерних програм та ін.);

Рекомендований обсяг кваліфікаційної роботи бакалавра – 48-72 сторінки (у т.ч. обсяг таких складових, як вступ, висновки рекомендований до 5-6 сторінок). Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки.

4. ВИМОГИ ДО МОВИ І СТИЛЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Матеріал бакалаврської роботи слід викладати грамотно, простим науковим стилем. Текст роботи не повинен містити повторів та бути перевантаженим цитатами. Не припустимо переписування тексту з літературних джерел, їх цитування без посилань.

Мова і стиль роботи як частина писемної наукової мови склалися під впливом так званого академічного етикету, сутністю якого є інтерпретація власного і запозичених поглядів з метою обґрунтування наукової істини. Встановлені певні традиції у спілкуванні вчених між собою як в усній, так і в писемній мові.

Найхарактернішою ознакою писемної наукової мови є формально-логічний спосіб викладу матеріалу. Це знаходить своє відображення у всій системі мовних засобів. Науковий виклад складається переважно з роздумів, метою яких є доведення істин, виявлених у результаті дослідження фактів дійсності.

Для наукового тексту характерними є смислова завершеність, цілісність і зв'язність. Для вираження логічних зв'язків застосовують спеціальні функціонально-синтаксичні засоби зв'язку, що вказують на:

- послідовність розвитку думки (*спочатку, насамперед, потім, поперше, подруге, отже*);
- заперечення (*проте, тимчасом, але, тим не менше, аж ніяк*);
- причинно-наслідкові відношення (*таким чином, тому, завдяки цьому, відповідно до цього, внаслідок цього, крім того, до того ж*);
- перехід від однієї думки до іншої (*тепер звернімося до..., розглянемо, зупинимося на..., розглянувши..., перейдемо до..., необхідно зупинитися на..., необхідно розглянути...*);
- результат, висновок (*отже, значить, як висновок, на закінчення зазначимо, все сказане дозволяє дійти висновку, підсумовуючи, слід сказати...*).

Для мови наукових праць характерна відсутність експресії. Звідси домінуюча форма оцінки – констатація ознак, притаманних слову, яке визначають. Обов'язковою вимогою щодо об'єктивності викладення матеріалу роботи є посилання на джерело повідомлення, автора висловленої думки чи якогось виразу.

У тексті цю умову можна реалізувати за допомогою спеціальних вставних слів і словосполучень (*за повідомленням, за відомостями, на думку, за даними, на нашу думку* тощо).

В наукових роботах зазвичай замість займенника «я» використовують «ми» з огляду на те, що представлення суб'єкта авторства як формального колективу надає більшого об'єктивізму викладенню. Вираження авторства через «ми» дозволяє відобразити власну думку як думку певної групи людей, наукової школи чи наукового напрямку, адже сучасну науку характеризують такі тенденції, як інтеграція, колективність творчості, комплексний підхід до вирішення проблем. Займенник «ми» та його похідні набагато краще передає й відтінює ці тенденції.

5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Важливим аспектом підготовки наукової праці є її правильне оформлення, що має відповідати певним вимогам. Дотримання загальноприйнятих вимог дозволяє іншим дослідникам швидко ознайомитися з результатами роботи науковця, критично оцінити та, за необхідністю, перевірити його висновки або відтворити хід дослідження. Оформлення бакалаврської роботи має відповідати державним стандартам України та згідно «Положення про кваліфікаційні роботи» в Ізмаїльського державного гуманітарного університету [4].

Кваліфікаційна робота має бути виконана комп'ютерним способом. Робота оформлюється на білих аркушах формату А4 (210 x 297 мм) через півтора міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці, 14-м кеглем шрифту *Times New Roman*. Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: *ліве – не менше 30 мм, праве – не менше 15 мм, верхнє та нижнє – не менше 20 мм*. Шрифт друку повинен бути чітким,

щільність тексту – однаковою, стрічка – чорного кольору середньої жирності.

Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки. Заголовки структурних частин – ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ, ДОДАТКИ – не нумерують, друкують великими літерами по центру рядка без крапки в кінці.

Відстань між заголовком та наступним або попереднім текстом повинна становити один рядок.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки підрозділів друкують на окремому рядку маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Не можна розміщувати заголовок у нижній частині сторінки, якщо після нього залишається тільки один рядок тексту.

Нумерація. Розділи і підрозділи нумеруються арабськими цифрами без знака №. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою, наприклад: 2.3. (третій підрозділ другого розділу). У кінці номера підрозділу має бути крапка. Потім у тому ж рядку наводиться заголовок підрозділу. *Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами у правому верхньому кутку зі збереженням наскрізної нумерації усього тексту.*

Титульний аркуш, анотації (на українській та англійській мовах) та зміст також підлягають нумерації, але номер сторінки не ставлять.

Посилання. При написанні кваліфікаційної роботи студент повинен посилатися на цитовану літературу, або на ту літературу, звідки взято ідеї, висновки, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Посилатися слід на останні видання публікацій.

Посилання на літературу в тексті роботи розмішують відповідно до стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» або інших міжнародних стилів (MLA style, APA style, Harvard style, Chicago style та ін.).

За рішенням кафедри права і соціальної роботи у кваліфікаційних роботах вирішено застосовувати Harvard style [2] (Додаток 3).

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, усередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно засвідчити позицію щодо окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

е) коли студент (автор роботи), наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виокремлення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є, наприклад: (курсив наш – М. Х.), (підкреслено мною – М. Х.), (розбивка моя – М. Х.).

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках

або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки.

Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: «Додаток А».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Якщо у додатку міститься ілюстративний матеріал або таблиці, то їх нумерація ведеться у межах додатку та містить назву додатку та порядковий номер таблиці або рисунка. Наприклад, «Рис. А.1» та «Таблиця Б.3». При перенесенні таблиці на інший аркуш в межах додатку під фразою «Продовження Додатку А» вказуємо «Продовження табл. А.1».

Ілюстрації. Основними видами ілюстративного матеріалу є креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік. На всі ілюстрації (власні та запозичені) мають бути посилання в роботі. Усі ілюстрації, які виносяться на захист, необхідно навести в основній частині кваліфікаційної роботи або в додатках.

Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, рисунок або креслення, розміри якого більше формату А 4, ураховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між

якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу). Наприклад:

Рис. 2.7. Функції соціального працівника

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією при чому, перший рядок розміщують с абзацу, а якщо назва ілюстрації складається із двох рядків, то другий рядок розміщується по ширині сторінки. Якщо в розділі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці. Узагальнений у бакалаврській роботі числовий матеріал оформлюють у вигляді таблиць. На всі таблиці має бути посилання в тексті роботи. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад: «Таблиця 3.1» – перша таблиця третього розділу. У правому верхньому кутку над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням номера. Якщо у тексті тільки одна таблиця, її також нумерують згідно з наведеними вимогами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовж. табл. 1.2.». Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву наводять жирним шрифтом. Текст у таблиці варто друкувати кеглем 12 з одинарним інтервалом. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Формули та рівняння. Формули та рівняння обов'язково повинні бути набрані в редакторі формул. Їх наводять безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються, посередині рядка з полями зверху та знизу не менше одного рядка. Їх нумерують у межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера, між якими ставлять крапку. Нумери пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули чи рівняння в круглих дужках, наприклад: (3.1.) (перша формула третього розділу).

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил. Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, що мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, уписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Пояснення кожного символу необхідно починати з нового рядка.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка.

Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаку рівності (=), або після знаків плюс (+), мінус (-), множення.

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання в тексті, інші нумерувати не рекомендується. Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого поля сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації. Двокрапку перед формулою ставлять лише тоді, коли це передбачено правилами пунктуації, а саме:

- а) у тексті перед формулою є узагальнювальне слово;
- б) цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, які йдуть одна під одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Список використаних джерел. Використані джерела у бакалаврській роботі розміщують у вигляді списку за алфавітом згідно Harvard style [2]. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з видавничої і бібліотечної справи (Додаток Е).

Таблиця 5.1.

Технічні вимоги до оформлення кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

№ з/п	Показник	Зміст показника
1.	<i>Основний обсяг роботи!</i> (вступ, розділи, висновки)	С. 48-72
2.	Кількість розділів	3
3.	Кількість використаних джерел	не менше 30-40
4.	Шрифт	Times New Roman
5.	Розмір шрифту	14
6.	Міжрядковий інтервал	1,5
7.	Нумерація сторінок	вверху сторінки справа, на першій сторінці номер не ставиться
8.	Поля	верхнє, нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1,5 см
9.	Оформлення титульної сторінки	Додаток Г, на титульній сторінці номер сторінки не ставиться

10.	Оформлення другої сторінки роботи: ЗМІСТ	Додаток Д
12	Оформлення додатків	використовуємо літери: А, Б, В і т. д., окрім (не використовуємо): Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.
13	У кінці заголовків <i>крапка не ставиться!</i>	-
14	Кожна структурна частина роботи розпочинається з нової сторінки	-
15	По всьому тексту роботи <i>лапки однакові!</i>	«»
11.	Бібліографічний опис використаних джерел (приклади оформлення)	Додаток З

Продовження таблиці 5.1.

6. ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ. ПРОТИДІЯ АКАДЕМІЧНОМУ ПЛАГІАТУ

Процедура підготовки до захисту описано у розділі 2.

За умови повної готовності роботи та отримання позитивних результатів попередньої перевірки на ознаки плагіату на кафедрі науковий керівник допускає студента до попереднього захисту кваліфікаційної роботи.

Попередній захист відбувається на пізніше, *ніж за місяць* до офіційного захисту кваліфікаційної роботи.

До попереднього захисту студент готує презентацію та доповідь за ключовими аспектами кваліфікаційної роботи: *назва, предмет об'єкт, мета роботи, її актуальність, практична значущість, наукова новизна, завдання дослідження та відповіді на них, висновки.*

Студент, який успішно пройшов процедуру попереднього захисту, допускається до офіційного захисту. В разі виникнення зауважень, він зобов'язаний виправити їх.

В умовах воєнного стану/карантину попередній захист відбувається дистанційно на основі платформ ZOOM або Google Meet (за наказом адміністрації ІДГУ).

Нормо-контроль якості виконання кваліфікаційних робіт призначений для перевірки правильності оформлення дослідження і проводиться завідувачем кафедри в період подання бакалаврських робіт до захисту. При його проведенні враховують:

- відповідність назви роботи наказу із закріплення теми;

- дотримання технічних вимог до оформлення роботи;
- дотримання вимог до структури бакалаврської роботи;
- ідентичність назв розділів і підрозділів у змісті та в тексті роботи;
- наявність відгуку наукового керівника та рецензії;
- наявність друкованого варіанту роботи та її презентації на електронному носії.

Електронний варіант роботи повинен бути повністю ідентичним за змістом роботі на паперовому носії, який оформлюється одним файлом у форматі **.doc* або **.rtf*, де назвою файлу є прізвище автора, подане в транскрипції літерами латинського алфавіту, наприклад, *Ivanchuk.doc*. Якщо робота відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, успішно пройшла попередній захист, завідувач кафедри робить на титульному аркуші відповідну відмітку.

Бакалаврську роботу, яка несвоєчасно потрапила на кафедру або не відповідає встановленим вимогам, до захисту не допускають. До захисту також не допускають роботи студентів, які не виконали навчальної програми та мають на момент подання до захисту бакалаврської роботи академічну заборгованість.

Не пізніше ніж за *два тижні до початку роботи ЕК* робота подається керівникові для підготовки ним відгуку на дослідження, а також направляється на рецензування та комп'ютерну перевірку на унікальність тексту. Керівник перевіряє виконану роботу й готує відгук у 5-денний термін після одержання.

У відгуку керівника встановлюється:

- ступінь самостійності студента при виконанні кваліфікаційної роботи;
- достовірність отриманих результатів, обґрунтованість використаних наукових методів досліджень;
- загальна оцінка виконаної кваліфікаційної роботи, відповідність якості підготовки студента вимогам освітньої програми і можливості присвоєння йому відповідної кваліфікації;
- грамотність і стильова майстерність автора;
- інші питання, які характеризують професійні якості здобувача.

Завершена й перевірена науковим керівником кваліфікаційна робота підлягає рецензуванню. Рецензент має бути визнаним фахівцем тієї галузі, в межах якої виконувалося бакалаврське дослідження, мати науковий ступінь. Допускають внутрішнє рецензування співробітниками університету, що не працюють на тій кафедрі, на якій виконується кваліфікаційне дослідження. Рецензентові для ознайомлення з роботою й підготовки рецензії приділяється до 3 днів. *У рецензії мають бути відображені:*

- відповідність змісту роботи заявленій темі і меті дослідження;
- повнота і докладність розв'язання завдань;
- достовірність отриманих результатів;
- практична цінність роботи та можливість реалізації запропонованих автором рекомендацій;

- недоліки кваліфікаційної роботи;
- оцінка за традиційною шкалою, на яку заслуговує робота.

Якщо рецензент є співробітником зовнішньої організації, то на рецензії ставиться печатка цієї організації, яка засвідчує підпис рецензента.- закінчується рецензія словами: «рекомендована оцінка ...» (за 100- бальною шкалою).

За *декілька днів до захисту* здобувачу надається можливість ознайомитися з рецензією. На випадок, якщо критичні зауваження рецензента мають принциповий характер, студент має можливість виправити недоліки роботи.

Бакалаврські роботи, які не мають письмового відгуку наукового керівника та письмової зовнішньої рецензії, до захисту не допускаються.

Відповідно до ч. 6 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» заклади вищої освіти здійснюють заходи із запобігання академічному плагіату – оприлюдненню (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання. З цією метою всі кваліфікаційні роботи студентів *обов'язково проходять комп'ютерну перевірку* на унікальність відповідно до «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в ІДГУ» та розміщуються в єдиному репозитарії студентських навчально-наукових робіт Університету. Перевірка кваліфікаційних робіт студентів здійснюється співробітником Центру академічного письма, який вносить роботи до бази даних Університету в системі «Unicheck» та визначає унікальність кожної кваліфікаційної роботи. На підставі результатів комп'ютерної перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність видається довідка. Довідка та електронний варіант звіту про перевірку в системі «Unicheck» у форматі *.pdf передаються на відповідну кафедру протягом 5-ти днів після подачі роботи до Центру академічного письма

Рекомендовані показники унікальності текстів для кваліфікаційних робіт наступні:

- понад 90% – текст вважається унікальним,
- від 70% до 90% – унікальність тексту задовільна, слід перевірити наявність посилань на першоджерела;
- від 60% до 70% – довідка та звіт про перевірку роботи передаються на кафедру, але експертній комісії слід звернути увагу на низький рівень унікальності тексту;
- менше 60% – довідка та звіт про перевірку роботи не передаються на кафедру у зв'язку з недостатнім рівнем унікальності тексту;
- більше ніж 20% запозичень з одного джерела – довідка та звіт про перевірку роботи не передаються на кафедру у зв'язку з недостатнім рівнем унікальності тексту.

У випадку, якщо кваліфікаційна робота студента виконувалася на основі попередньо захищеного власного дослідження, то обсяг тексту, запозиченого з неї, не може перевищувати 25%.

Після внесення кваліфікаційної роботи до бази даних Університету в системі «Unichesk» забороняється вносити будь-які зміни в текст роботи.

При здійсненні експертного оцінювання кваліфікаційної роботи експертна комісія кафедри може керуватися «Рекомендаціями щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (лист МОН України № 1/11-0681 від 15.08.2018 р.) та «Методичними рекомендаціями для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» (лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р.).

За результатами експертної оцінки комісія може прийняти рішення про:

- недопущення роботи до захисту внаслідок наявності академічного плагіату (копіювання наукової роботи іншого автора або її частини, поєднання власного та запозиченого тексту, перефразування без оформлення цитування та посилань);
- зниження оцінки роботи через неналежне оформлення цитування та посилань;
- допущення роботи до захисту.

Рішення про допуск кваліфікаційної роботи до захисту приймається на засіданні випускової кафедри (не пізніше ніж за тиждень до початку роботи екзаменаційної комісії), на якому відбувається попереднє обговорення кваліфікаційних робіт. Якщо кваліфікаційна робота не підготовлена у визначений термін, не допущена експертною комісією до захисту через наявність плагіату або за рішенням кафедри визнана як неякісна, вона не допускається до захисту, а студент відраховується з Університету як такий, що завершив теоретичне навчання та не атестований екзаменаційною комісією.

Рецензію фахівця, відгук наукового керівника, електронний варіант роботи та презентації додають до самої роботи. Закінчену кваліфікаційну роботу в зброшурованому вигляді, підписану здобувачем, представляють науковому керівникові не пізніше, ніж за 10 днів до затвердженої дати її захисту.

7. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Публічний захист кваліфікаційної роботи складається з таких структурних частин:

- 1) доповідь студента;
- 2) відповіді на поставлені питання.

У доповіді на захисті, яка триває 7–10 хвилин, студент має висвітлити зміст дослідження, його мету, завдання, предмет та об'єкт, обґрунтувати вибір теми, ступінь її висвітлення в науковій літературі. Основна частина доповіді має бути присвячена викладенню наукової новизни роботи, результатів дослідження, практичних висновків і рекомендацій.

Рекомендована структура доповіді та зміст її окремих елементів наведено у (табл. 7.1.).

Таблиця 7.1.

Структурний елемент доповіді	Зміст	Рекомендована тривалість, хвилин
Загальна характеристика роботи	Стисло: актуальність дослідження, характеристика проблеми, об'єкт, предмет і мета роботи, стан і досвід розв'язання проблеми	2 - 3
Характеристика проведеного дослідження	Описання власних досліджень і розробок: визначення обраних напрямів, форм та методів, шляхів дослідження й розв'язання проблеми, аналітичні обґрунтування аргументів і фактів, огляд технологій, створених моделей чи схем. Увага концентрується на аргументації положень наукової новизни	2 - 3
Результати і висновки	Характеристика отриманих наукових і практичних результатів експерименту, пропозицій і рекомендацій, загальні висновки. Увага концентрується на власному внеску в розв'язання проблеми	3 - 4

Успішність виступу здобувача зумовлена дотриманням певних правил, зокрема:

- упевнено й системно викладати результати своєї роботи, користуватися текстом лише за необхідності, що засвідчуватиме належну підготовку до виступу;
- не використовувати довгі складні фрази й словосполучення, намагатися вживати короткі речення;
- не перевантажувати виступ цифрами, фактами й цитатами;
- давати чіткі, суттєві відповіді на питання та зауваження;
- суворо дотримуватися регламенту.

Під час захисту кваліфікаційної роботи до екзаменаційної комісії подаються:

- кваліфікаційна робота, оформлена згідно з вимогами;
- наказ по університету про допуск студентів до складання атестаційних екзаменів та захисту кваліфікаційної роботи;
- витяг з протоколу засідання кафедри про допуск кваліфікаційної роботи до захисту, в тому числі з рішенням експертної комісії щодо наявності/відсутності академічного плагіату;
- письмовий відгук наукового керівника;
- рецензія на кваліфікаційну роботу;
- довідка про результат комп'ютерної перевірки на унікальність (Unicheck).

При оцінюванні якості виконання студентом випускної кваліфікаційної роботи застосовується 8 критеріїв:

1. Актуальність та наукова новизна роботи. Відповідність теми проблемам та напряму підготовки і спеціальності, відповідність плану і змісту роботи до теми. Елементи наукової новизни у бакалаврських роботах.

2. Визначення мети, завдання, предмету, об'єкту випускної кваліфікаційної роботи. Оцінюється здатність правильно сформулювати мету дослідження, обґрунтувати предмет та об'єкт дослідження, назвати основні його завдання. Міра опрацювання вітчизняних та зарубіжних літературних джерел, у тому числі вивчення наукових робіт викладачів нашого університету, наукового керівника.

3. Рівень викладу основного матеріалу. Логічно-структурна побудова роботи, рівень самостійності теоретичного дослідження, глибина практичного аналізу проблеми.

4. Рівень наукової підготовки здобувача вищої освіти (наявність публікацій за темою кваліфікаційної роботи: тез, статей; участь у наукових заходах: науково-практичних конференціях).

5. Рівень обґрунтованості та реальності розробок та пропозицій. Якість обґрунтування висновків та рекомендацій, розрахунок відсотків з експериментального дослідження та його впровадження.

6. Оформлення випускної роботи. Відповідність вимогам стандарту в оформленні тексту, посилань, списку літератури, таблиць, рисунків.

7. Відгук наукового керівника

8. Оцінка рецензента

У загальну оцінку кваліфікаційної роботи входять:

- відгук наукового керівника;
- оцінка рецензента;
- оцінка за презентацію та доповідь по кваліфікаційній роботі;
- оцінка за ступінь самостійності виконаної роботи:

100% - 85% – відмінно

84% - 70% – добре

60% - 69% - задовільно

Алгоритм розрахунку оцінки з захисту кваліфікаційної роботи:

I – Прораховуємо *Кількість балів за підготовку кваліфікаційної роботи:*

1. відгук наукового керівника – 5
оцінка рецензента – 5
загальна оцінка виконаної роботи, згідно критеріїв - 5
оцінка за ступінь самостійності виконаної роботи – 80% – 4
2. Складаємо всі оцінки – $5+5+5+4=19$
3. Отриманий результат поділяємо на кількість оцінок: $19:4=4,75$
4,75 - середньозважений бал
4. Отриманий результат переводимо у бали згідно таблиці переведення середньозваженого балу у 100-бальну шкалу:
 $4,75=93$ балів помножаємо на коефіцієнт 0,7 і отримуємо 65 балів
Кількість балів за підготовку кваліфікаційної роботи – 65 балів

II – Прораховуємо *Кількість балів за презентацію та якість захисту кваліфікаційної роботи:*

1. Якість презентації, уміння стисло й послідовно викладати сутність і результати дослідження, володіння культурою презентації – 5
Здатність аргументовано захищати свої пропозиції, власну точку - 5
2. Складаємо всі оцінки – $5+5=10$
3. Отриманий результат поділяємо на кількість оцінок: $10: 2=5$
5 - середньозважений бал
4. Отриманий результат переводимо у бали згідно таблиці переведення середньозваженого балу у 100-бальну шкалу:
 $5 =100$ балів помножаємо на коефіцієнт 0,3 і отримуємо
Кількість балів за презентацію та якість захисту кваліфікаційної роботи – 30 , тобто 30 балів
5. Складаємо $65+30=95$ балів
Отже, кваліфікаційна робота захищена на 95 балів -відмінно

Тривалість захисту кваліфікаційної роботи для одного здобувача вищої освіти не повинна перевищувати 30-ти хвилин.

Оцінювання результатів захисту здійснюється відповідно до критеріїв (додаток К) до захисту кваліфікаційної роботи (табл. 7.2.).

Оцінювання результатів захисту кваліфікаційних робіт здійснюють за 100-бальною та традиційною шкалами:

- 90–100 балів – «відмінно»;
- 70–89 балів – «добре»;
- 51–69 бали – «задовільно»;
- 50 балів та менше – «незадовільно» (табл. 8.1.).

Рішення ЕК про оцінювання результатів захисту робіт приймають на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів ЕК, які брали участь у її засіданні. За умови однакової кількості голосів голова комісії має вирішальний голос. У разі, якщо один з членів комісії не погоджується з результатами оцінювання, він має право

подати особливу думку, яка прикріплюється до протоколу засідання ЕК. Втручання під час закритого засідання ЕК у визначення результатів захисту робіт особами, які не є членами комісії, не допускається.

Оцінку за захист кваліфікаційної роботи виставляє кожен член комісії, а голова підсумовує їх результати по кожному здобувачеві вищої освіти. Підсумкову оцінку за атестаційний екзамен визначають як середньозважений бал (не нижче 51) за кожен вид представлених вище критеріїв. Незадовільна оцінка з одного з критеріїв є підставою для виставлення незадовільної оцінки за захист роботи у цілому.

Результати захисту кваліфікаційної роботи оголошує голова ЕК після проведення захисту та засідання ЕК, у той же день. Секретар ЕК робить записи в індивідуальних планах (залікових книжках) здобувачів вищої освіти про результати атестації і подає їх на підпис голові та членам ЕК й робить записи в навчальних картках щодо результатів атестації.

Повторне складання (перескладання) захисту кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Таблиця 7.2.

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	Кількість балів за 100-бальною шкалою
<ul style="list-style-type: none"> - робота написана самостійно, на високому науково-теоретичному рівні, зміст повністю відповідає назві, поставленій меті і завданням; - правильно визначено і оформлено науковий апарат дослідження; - зроблено глибокий і всебічний аналіз наукових джерел; - введено елементи наукової новизни, сформульовано власні пропозиції і практичні рекомендації; - робота оформлена з дотриманням усіх вимог і написана грамотно; - відсутні помилки при цитуванні та посиланні на роботи інших авторів; - результати дослідження пройшли апробацію на науково-практичних конференціях, є відповідні наукові публікації у збірниках наукових статей; - рецензент оцінив роботу на оцінку «відмінно» або «добре»; - під час захисту роботи здобувач чітко і послідовно виклав сутність і результати дослідження, виявив здібності володіння культурою наукової презентації, аргументовано захистив свої пропозиції й власну точку зору під час додаткових запитань. 	відмінно	100-90
<ul style="list-style-type: none"> - робота написана самостійно, зміст відповідає назві, завдання виконані і мета досягнута; - правильно визначено і оформлено науковий апарат 	добре	89-70

<p>дослідження;</p> <ul style="list-style-type: none"> - введено елементи наукової новизни, однак не в достатній мірі проаналізовано літературу і джерела з досліджуваної теми, сформульовано власні пропозиції і практичні рекомендації; - авторські висновки зроблено на недостатньо високому рівні узагальнення; - в оформленні роботи є окремі недоліки, в тому числі мовні; - робота є оригінальною, проте наявні незначні помилки при цитуванні та посиланні на роботи інших авторів; - результати дослідження пройшли апробацію на науково-практичних конференціях, є відповідні наукові публікації; - рецензент оцінив роботу на оцінку «відмінно» або «добре»; - під час захисту роботи здобувач чітко і послідовно виклав сутність і результати дослідження, аргументовано захистив свої пропозиції й власну точку зору під час додаткових запитань. 		
<ul style="list-style-type: none"> - робота написана самостійно, зміст розкрито недостатньо, завдання виконані не повністю, що позначилося на досягненні мети; - аналіз наукових джерел не повною мірою відбиває сучасний стан наукової розробки досліджуваної теми; - авторські висновки зроблено на недостатньо високому рівні узагальнення; - практичні рекомендації відсутні або не відповідають змісту роботи; - в оформленні роботи є недоліки, присутні порушення цитування та посилання на роботи інших авторів, є мовні помилки; - результати дослідження пройшли апробацію на науково-практичних конференціях; - під час захисту роботи здобувач виклав сутність і результати дослідження, проте не зміг аргументовано відповісти на всі поставлені додаткові запитання. 	задовільно	69-51
<ul style="list-style-type: none"> - зміст роботи не розкритий, студент не вміє користуватися науковим апаратом; - робота оформлена без дотримання вимог, велика кількість мовних помилок; - у роботі наявний академічний плагіат; - результати дослідження не пройшли апробацію; - під час захисту роботи здобувач не зміг послідовно викласти сутність і результати дослідження, аргументовано відповісти на поставлені додаткові запитання. 	незадовільно	50-1

Рішення ЕК про присудження відповідного освітнього ступеня «бакалавр», присвоєння кваліфікації «бакалавр з соціальної роботи» та видачу диплома встановленого зразка або диплома з відзнакою здобувачам, які успішно захистили кваліфікаційну роботу, приймається на останньому

засіданні ЕК та оформлюється окремим протоколом. На його підставі видається відповідний наказ по Університету.

Якщо відповідь здобувача вищої освіти на захисті кваліфікаційної роботи не відповідає вимогам рівня атестації, комісія ухвалює рішення про те, що здобувач вищої освіти не пройшов атестацію, й у протоколі засідання ЕК йому проставляють оцінку «незадовільно» (0-50 балів).

Особам, які були недопущені до захисту через наявність у кваліфікаційних роботах академічного плагіату або які отримали незадовільну оцінку під час захисту, відповідна випускова кафедра визначає тему кваліфікаційної роботи (залишає стару або змінює), керівника роботи (залишає того ж або призначає нового). Допрацьована або нова робота проходить процедуру допуску до захисту відповідно до «Положення про кваліфікаційні роботи в ІДГУ» [4].

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, редакція від 25.07.18. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах. URL:

http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/International%20style%20citations_2017.pdf?id=d1b22a28-96eb-4ca4-9ac7-8e29a393b9fb

3. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційних комісій в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті. URL: <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja-pro-atestaciju-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity-ta-robotu-ekzamenacijnyh-komisij-2019-sajt.pdf>

4. «Положення про кваліфікаційні роботи» в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті. URL: <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja-pro-kvalifikacijni-robotyzi-zminamy-sajt-26.11.2018-.pdf>

5. Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. URL: <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja-pro-navchalno-metodychne-zabezpechennja.pdf>

Рекомендовані теми кваліфікаційних (бакалаврських) робіт

1. Соціально-психологічна робота з жінками, постраждалими від сімейного насильства.
2. Соціальний супровід сімей, які мають прийомних дітей.
3. Корекція агресивних реакцій підлітків із девіантною поведінкою.
4. Організація корекційно-профілактичної роботи з суїцидально-схильними підлітками.
5. Арттерапія як засіб корекції емоційних станів дітей з особливими освітніми потребами
6. Соціально-психологічна робота з жінками - жертвами насильства у подружніх стосунках.
7. Соціальна адаптація дітей з обмеженими можливостями засобами анімалотерапії
8. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників до умов ВНЗ.
9. Вплив музикотерапії (ізотерапії) на емоційну сферу дітей дошкільного віку.
10. Використання методів музикотерапії (ізотерапії) у роботі соціального працівника з розумово відсталими дітьми
11. Соціально-профілактична робота з підлітками девіантної поведінки, схильними до суїциду
12. Розлучення в сім'ї як фактор соціальної дезадаптації дитини.
13. Дитячий алкоголізм як соціально-педагогічна проблема.
14. Вивчення впливу інтернет-ресурсів на формування агресивності підлітків.
15. Вплив засобів масової інформації на процес соціалізації підлітків.
16. Соціальна профілактика кібербулінгу та хейтерства.
17. Соціальна робота з учасниками бойових дій та їх сім'ями
18. Соціально-педагогічна робота з профілактики булінгу у закладі освіти.
19. Алкоголізм та вживання наркотичних речовин серед підлітків як соціально-педагогічна проблема
20. Соціально-педагогічна робота з соціальними сиротами.
21. Соціальна робота з особами, які вийшли з місць позбавлення волі
22. Соціальна реабілітація осіб з адиктивною поведінкою.
23. Соціальна робота з наркозалежними.
24. Соціально- педагогічна реабілітація наркозалежної молоді
25. Соціальна реабілітація дітей та молоді з обмеженими можливостями.
26. Соціальна робота з дітьми, які постраждали від домашнього насильства.
27. Профілактика девіантної поведінки у підлітків
28. Вплив засобів масової інформації на процес соціалізації молоді
29. Соціально-педагогічний супровід прийомних сімей.
30. Превентивна діяльність соціального працівника щодо впливу інтернет-ресурсів на формування агресивності підлітків.

ЗРАЗОК ЗАЯВИ

Зав. кафедри права і соціальної роботи
доц. Метіль А.С. _____
студента (ки) _____ курсу _____ групи
денного(заочного) відділення
спеціальності 231 Соціальна робота
освітньої програми: Соціальна робота.
Соціальна педагогіка _____

_____
*(прізвище, ім'я та по батькові
студента)*

З А Я В А

Прошу закріпити за мною тему кваліфікаційної роботи:

_____
_____
_____

(найменування теми)

Прошу закріпити науковим керівником кваліфікаційної роботи:

_____
_____

(прізвище, ім'я та по батькові викладача, наукова ступінь, звання)

Підпис _____

« _____ » _____ 20__ р.

ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет _____
Кафедра _____
Освітній ступінь _____
Спеціальність _____
Освітня програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

« _____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ (БАКАЛАВРСЬКУ) РОБОТУ

_____ (прізвище, ім'я та по батькові студента)
1. Тема роботи _____

Керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом по ІДГУ від « _____ » _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____
_____
_____
_____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____
_____
_____
_____

Титульна сторінка

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра права і соціальної роботи**

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РОБОТА З
ЖІНКАМИ-ЖЕРТВАМИ НАСИЛЬСТВА У
ПОДРУЖНІХ СТОСУНКАХ**

Кваліфікаційна робота здобувача
освітнього ступеня «бакалавр»
(бакалавр, магістр)
спеціальності 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності (спеціалізації, предметної спеціальності))
освітньої програми Соціальна робота.
Соціальна педагогіка
(назва освітньої програми)

Іванова Ганна Миколаївна
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

Керівник к.п.н., доцент Замашкіна О.Д.
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

Рецензент к. псих.н., доцент Мазоха І.С
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

Друга сторінка

Робота допущена до захисту
на засіданні кафедри права і соціальної роботи,
протокол № ___ від « ___ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)   (прізвище, ініціали)

Робота пройшла публічний захист
на відкритому засіданні ЕК

« ___ » _____ 20__ р.

Оцінка _____
(за стобальною шкалою)   (за традиційною шкалою)

Голова ЕК

_____
(підпис)   (прізвище, ініціали)

Зразок змісту роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТЕРМІНУ «НАСИЛЛЯ» ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА	7
1.1. Наукові поняття до осмислення терміну «насилля», його види	7
1.2. Суб'єктивні та об'єктивні причини та наслідки внутрішньо-сімейного насильства	11
1.3. Соціально-психологічні особливості жінки як об'єкта насильства	15
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ	19
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА З ЖІНКАМИ-ЖЕРТВАМИ НАСИЛЬСТВА У ПОДРУЖНІХ СТОСУНКАХ	
2.1. Соціально-правовий захист жінок в Україні	20
2.2. Напрями та форми роботи соціального працівника щодо сімейних відносин як об'єкту соціально-психологічної роботи з сім'єю	24
2.3. Специфіка соціально-психологічного супровід жінок, постраждалих від насильства у подружніх стосунках	29
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ	30
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ УСТАНОВ З СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ З ЖІНКАМИ-ЖЕРТВАМИ НАСИЛЬСТВА У ПОДРУЖНІХ СТОСУНКАХ	31

3.1. Аналіз дослідження позитивної динаміки з налагодження подружніх стосунків у жінок-жертв домашнього насилля.....	31
3.2. Кількісний та якісний аналіз результатів експериментальної роботи..	37
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ	47
ДОДАТКИ	50

Зразки оформлення цитат та використаної літератури за Гарвардським стилем

Harvard style (Гарвардський стиль), або стиль «автор-дата» (author-date), є найбільш розповсюдженим в галузі гуманітарних та соціальних наук, використовується в публікаціях академічного характеру.

1.) Передбачає використання посилань у тексті роботи щоразу, коли цитується джерело.

- Внутрішньотекстове посилання містить інформацію про: автора праці, дату публікації, сторінковий інтервал. Парафраз не береться в лапки. Цитата всередині речення береться в лапки (до 30 слів / до 50 слів)

Так, Виготський (1991, с.11) наголошував, що «всюди розвиток особистості дитини виявляється як функція від розвитку її колективної поведінки» (1991, с. 11).

2.) Блокова цитата: 30 слів і більше: Цитата друкується меншим шрифтом з нового рядка.

Не береться в лапки. Наводиться в тексті з абзацним відступом зліва. Позначення цитування ставиться наприкінці цитати.

Ще в 1876 році професор Київського університету імені Святого Володимира Д. Тальберг писав: Тюрма має справу з внутрішнім світом людини, з моральними хворобами і аномаліями, тому знання психологічні безумовно необхідні для успіху ..... (Тальберг 1876, с. 64).

3.) 50 слів і більше: Цитата береться в лапки та наводиться в тексті з відступом зліва для всієї цитати; позначення цитування ставиться після цитати за крапкою.

«Система вищої освіти Великої Британії пройшла перевірку часом і вважається зразковою. Вона надає значні переваги та розкриває великі можливості для випускників, особливо нині, коли англійська мова є мовою міжнародного спілкування ...». (Джонс, 1967, с.27)

4.) Прізвище автора у тексті відсутнє: (Хомський, 1972, с.97-98)

5.) Автор згадується у тексті: (Ганзен, 1984); Гвоздєв, «...» (1961, с.374)

6.) 2-3 автори: (Коваль та Швець, 2012); (Куций, Швець та Остапенко, 2013)

7.) 4 та більше авторів: (Залізний та ін., 1998)

8.) Автор – організація: (Всесвітня організація з охорони здоров'я, 2016)

9.) за ред.: (Тимошенко ред., 2015)

10.) 1 автор, різні роки: (Абгарян, 2007; 2010)

11.) 1 автор, 1 рік: (Абгарян, 2007а; 2010б)

12.) різні автори, один рік (Луговий і Велет (2001)

13.) різні автори, різні роки: (Шрайк (1999); Гудзь та ін. (1997)

Упорядкування списку використаних джерел

- Список використаних джерел розміщується в кінці роботи на окремій сторінці.
- Назва списку – Список посилань (References).
- Джерела в списку не нумеруються.
- Організуються в алфавітному порядку і в хронологічному порядку, коли робляться посилання на більш ніж одну роботу автора (за роком публікації, починаючи з найбільш раннього).

Григоренко, П. 2013. *Приховування історичної правди*. 2-ге вид. Київ: Українська прес-група.

Основи менеджменту, 2016. Київ: Наукова думка.

Савченко, А. ред., 2011. *Національна економіка*. Київ: КНЕУ.

Драйден, Г. 2005. *Революція в навчанні*. Переклад з англійської М. Олійник. Львів: Літопис.

Мігалуш, А. О. та Волик Ю.О., 2010. Вплив соціуму на девіантну поведінку дітей та молоді. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*, № 3, с.90-95. DOI:10.1111/cico.12002

References

- Brick, J 2006, *Academic culture: a student's guide to studying at university*, National Centre for English Language Teaching and Research, Sydney.
- Cashmore, J, Parkinson, P, Weston, R, Patulny, R, Redmond, G, Qu, L, Baxter, J, Rajkovic, M, Sitek, T, & Katz, I 2010, *Shared care parenting arrangements since the 2006 Family Law Reforms: report to the Australian Government Attorney-General's Department* viewed 17 January 2012, http://www.sprc.unsw.edu.au/media/File/AG_Shared_Care.PDF
- Devlin, M 2011, 'Keys found to success by the less privileged', *The Australian*, 16 November, p. 32.
- Godfrey, J, Hodgson, A, Tarca, A, Hamilton, J & Holmes, S 2010, *Accounting theory*, 7th edn, John Wiley & Sons, Australia, Milton.
- Goodrum, D, Hackling, M & Rennie, L 2000, *The status and quality of teaching and learning of science in Australian schools*, Department of Education, Training and Youth Affairs, Canberra.
- Gregory, J 2008, 'Journeying across colonial landscapes: portable housing in nineteenth century Australia', in A Mayne (ed.), *Beyond the Black Stump: histories of outback Australia*, Wakefield Press, Kent Town.
- Kim, D & Johnson, T 2012, 'Political blog readers: predictors of motivations for accessing political blogs', *Telematics and Informatics*, vol. 29, no. 1, pp. 99-109, (online Ebscohost).

**ЛИСТ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

студента (-ки) _____ групи

факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності

_____
(прізвище, ім'я, по батькові студента (-ки))

Тема кваліфікаційної роботи _____

№	Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи	Оцінка за шкалою від «0» до «5»
1.	<i>Підготовка роботи (коефіцієнт – 0,7):</i>	
1.1.	Оцінка рецензента	
1.2.	Відгук наукового керівника	
1.3.	Загальна оцінка виконаної роботи	
1.4.	Ступінь самостійності проведеного дослідження	
	<i>Середньозважений бал</i>	
2.	<i>Підготовка презентації та якість захисту кваліфікаційної роботи (коефіцієнт – 0,3):</i>	
2.1.	Якість презентації, уміння стисло й послідовно викладати сутність і результати дослідження, володіння культурою презентації	
2.2.	Здатність аргументовано захищати свої пропозиції, власну точку	
	<i>Середньозважений бал</i>	
	<i>Кількість балів за підготовку кваліфікаційної роботи</i>	
	<i>Кількість балів за презентацію та якість захисту кваліфікаційної роботи</i>	
	<i>Оцінка за 100-бальною шкалою</i>	
	<i>Оцінка за традиційною шкалою</i>	